

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus L. De iis, qui contrahere possunt; item de materia Contractuum, & juramento Contractibus apponi solito.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

præsumeris verè consensisse, quia nemo cenfetur consensum injustè subtra-

here, aut loqui aliter, quàm sentiat.

CASUS L

De iis, qui contrahere possunt, item de materiâ contractuum, & juramento contractibus apponi solito.

C Amillus in infantia. 2. 4. Ante, & post pubertatem sine auctoritate Tutoris. 5. Quem agnoscere non vult. 3. Varios celebrat contractus, ex post cum licentiâ Tutoris omnes, etiam rerum alienativos, ratificat. Ibid. Et cum ipso Tutore in it. 6. Onerosos, et si juratos. 13. Implere non vult, pretens restitutionem in integrum. 8. Et relaxationem juramenti à suo Episcopo, vel Principe. 17. Et seqq. Pro resol.

- QUÆR. I. Quænam sint personæ habiles ad contrahendum? *sz.* 1. De jure naturæ contrahere possunt omnes, quotquot habent plenum rationis usum, & materiam de quâ contrahant; defectu rationis invalidè contrahunt ebrii, dormientes, fatui, furiosi &c. *Ratio est*; quòd ad contractum utpote actum humanum in conscientiâ obligantem requiratur consensus liber, qualem recensiti habere non possunt.
2. Jure positivo contrahere prohibentur infantes, impuberes, minorenes, filii familias, prodigi juxtà sequentes explicationes: 1. In jure tam fæmellæ, quàm masculi usq; ad septimum annum dicuntur infantes, abhinc usq; ad 14, fæmellæ 1 2. dicuntur impuberes; quod si impuberes per mortem patris vel emancipationem deserint esse sub patriâ potestate, vocantur pupilli, si *R. D. Jansen Pars I.*

utroq; parente careant, vocantur orphani: deinde illud tempus, quod ab anno septimo currit usq; ad pubertatem, à Juristis dividitur in duas partes, in quarum primâ dicuntur infantia proximi, in secundâ pubertati proximi, & ita masculus ante completum decimum cum dimidio, & fæmellæ ante completum nonum cum dimidio dicuntur infantia proximi, abindè usq; ad annum pubertatis pubertati proximi, quâ completâ vocantur puberes, & tunc usq; ad 25. minores: Pupillis etiam invitis datur Tutor, minoribus volentibus Curator, quandoq; etiâ nolentibus in ordine ad lites, qui Curator semel acceptatus repudiari non potest usq; ad annum 25. completum, nisi veniam ætatis, id est liberam rerum suarum administrationem à legitimo Superiore obtinuerint; prodigo etiam invito datur curator, prodigus autem dicitur, qui profusè dat, seu ut ait *Ulpian. l. 1. ff. de curat. furios.* qui neq; tempus, neq; finem expensarum habet, sed bona sua dilacerando profundit. 2. Contractus ab infante, vel infantia proximo in itus est planè nullus, aded ut nec obligationem civilem in foro externo, seu actionem in judicio, nec obligationem naturalem in foro conscientia pariat. *L. pupillus ff. de condict. indebiti*

Pp

Laym.

Laym. hic c. 9. n. 8. Onnate d. 4. n. 18. Lug. d. 22. n. 283. Ratio est, quod jus positivum illorum consensum irritet, infans enim, & infantia proximus à furioso distant. §. 10. inst. de inut. stipul. Si dicar: Leges hæ fundantur in præsumptione, quod infans, & infantia proximus careant pleno usu rationis; ergo si à parte rei hoc usu non careant, sed malitia suppleat ætatem, saltem tunc obligantur in conscientia, quia si præsumptio sit falsa, lex in ea fundata cessat. Hæ Leges non fundantur in præsumptione defectus rationis in hoc vel illo particulari casu; sed ideo irritant ejusmodi contractus, quia plerumque solet contingere, quod in tali ætate soleat deficere perfecta ratio, quod verum est, nec ideo cessat lex universalis, si ratio legis deficiat in particulari casu. 3. Pupillus pubertati proximus sine autoritate Tutoris contrahens non obligatur civiliter, bene tamen naturaliter. L. 25. §. 1. ff. quando dies legati, & L. 1. ff. de novat. Less. Regim. Sanch. de matr. d. 38. n. 3. excipe contractus majoris momenti, quibus alienantur immobilia, vel mobilia pretiosa, quæ servando servari, id est per triennium conservari possunt; tunc enim quamvis adsit consensus Tutoris, pupillus nequidem naturaliter, seu in conscientia obligabitur, quia jura utriusque, & Tutoris, & pupilli consensum annullant. L. 7. 11. 15. Cod. de prædiis. Rebell. Less. Molin. to. 1. d. 224. Dicast. n. 277. idem est, si pupillus contrahat cum Tutore, tunc enim ad nihil tenebitur, nisi in quan-

tum factus est ditior, aut si dolum commiserit; dixi: pupillus sine autoritate Tutoris contrahens non obligatur civiliter; nam si contractus sit in suum commodum, alterum contrahentem (nisi etiam hic sit pupillus) & civiliter, & naturaliter sibi obligat, ita statuitur in favorem pupilli L. Julianus 13. ff. de act. empt. in rebus tamen, quæ sunt in quotidiano usu, si pupillus quid expendat, donet &c. saltem ex consuetudine obligabitur etiam civiliter stare contractui. 4. Filiifamilias impuberes non obligantur civiliter ullo contractu circa quæcunque bona, etiamsi contrahant cum consensu Patris. §. quod 10. inst. de inut. stip. pupillus tamen cum autoritate Tutoris contrahens obligatur naturaliter & civiliter, si alienationem rerum pretiosarum excipias; Ratio Legum est, quod pupillo contra Tutorem detur actio, non autem filio contra patrem propter reverentiam. 5. Si pupillus, vel minorennis per contractum læsus, aut incommodum passus fuerit, gaudet beneficio restitutionis in integrum intra quatuor annos ab anno 25to completo, vel si veniam ætatis obtinuerit per quatuor annos à die obtentæ veniæ, ita ut possit reperere rem, vel pretium de qua contraxit, cum fructibus, damno, & lucro cessante L. 7. C. de temp. in integ. restit. 6. Omnia jam dicta de pupillis etiam tenent de minorennibus Curatorem habentibus; si Curatorem non habent, obligantur naturaliter, & civiliter, etiamsi con-

tra-

hant de rebus aliquantum pretiosis, & in quotidiano usu non occurrentibus. *L. puberes 101. ff. de verb. oblig.*

10. 7. Prodigus non habens Curatorem contrahit validè naturaliter, & civiliter etiam notoriè talis, & acceptum ab eo retineri potest, si verò auctoritate publicà Curatorem habet, nequidem naturaliter ex contractu obligabitur, & qui cum eo contrahit tenetur restituere ante sententiam Judicis, etiam si prodigus non repetat, quia detinet rem alienam. *Azor, Sanch. n. 20. § 27. Regin. l. 25. n. 106.*

11. QUÆR. II. Quid circa materiam contractus? Materiam contractus debet esse honesta, possibilis, & saltem in spe existens: *Dicitur 1. honesta*; nam si objectum sit turpe, seu peccaminosum, ad illud nulla dari potest obligatio; si verò materia seu objectum contractus sit honestum, contractus valebit, quamvis aliunde forsan sit illicitus, vel prohibitus; non enim omne prohibitum est invalidum; valet enim matrimonium contra fidem priorum sponsalium initum; valet venditio, si postquam vendidi Titio, vendam & tradam Sempronio, sunt tamen hi contractus illiciti utpotè contra jus alterius. *Dicitur 2. possibilis*, & in spe saltem existens; si enim contrahentes sciant rem esse impossibilem, aut nunquam in spe existentem, tunc serio & efficaciter se obligare non intendunt, si non sciunt, erit error in substantià.

12. QUÆR. III. Qualiter contractus firmentur juramento? *Responsio constabit ex seqq. 1. Contractibus licitè ad-*

jici posse juramentum, patet ex propol. Wicleff 43. damnatà in Concilio Constantiensi: *Juramenta illicita sunt, quasiunt ad corroborandos contractus, & commercia civilia. 2. Contractum firmari juramento est, contractum è juris dispositione in foro conscientiæ, vel saltem in foro externo nullum per accessionem juramenti reconvalescere, ità ut non tantum obliget ex motivo Religionis, sed etiam ex justitia: si contractus jam erat validus, propriè non dicitur firmari juramento, sed ei tantum superadditur nova obligatio ex virtute Religionis. 3. Omnes contractus puberum sive sint minores, sive majores, si matrimonium, & paucos alios excipias, firmantur juramento, qui ex jure positivo habent, quòd sint nulli, & servari possunt absque peccato jurantis vel exigentis juramentum. Sanch. Haun. Lugo d. 22. n. 226. Laym. l. 4. t. 3. c. 8. Onnate d. 11. n. 98. Hermanthef. 24. Metzger. r. 13. d. 41. a 5. n. 10. Pirb. lib. 2. Decret. tit. 24. n. 132. & ibid. Schmalzgr. n. 86. Viva opusc. 1. q. 7. a. 2. contra Merenda, Perez, Wiestner & alios, qui volunt, contractus invalidos non validari per juramentum, sed tantum addi obligationem Religionis. At assertum probatur ex cap. cum contingat de jurej. c. licet 2. eod. in 6. c. quamvis 2. de pactis in 6. ubi Pontifex diserte ait: *pactum juramento nec vi nec dolo prestato firmatum fuisse, & servandum esse, quæ conditio frustra adderetur, si pacta jurata ex solà religione obligarent;**

Pp 3 rent;

rent; nam juramenta etiam vi, vel dolo extorta obligationem Religionis inducunt, quoties sine peccato servari possunt. Contractus vero qui juramento firmantur, sicut contractus minorrennium, quo bona etiam immobilia sine autoritate Tutoris alienant; nam quamvis hi contractus alias nequidem naturaliter obligent, accedente tamen juramento naturaliter, & civiliter obligant; similiter juramento firmatur donatio inter patrem, & filium, renuntiatio paternae hereditatis, alienatio fundi dotalis &c. *Schmaltzg. n. 92.* Contractus impuberum probabiliter non firmantur juramento, nisi juramentum accesserit post pubertatem. *Bald. Sanch. Lugon. 214.* neque firmantur juramento contractus irriti jure naturali, vel ob defectum consensûs, velut contractus infantum, ebriorum, amentium, vel quia sunt de materia jure naturali vel divino prohibita; nam jus positivum non valet supplere consensum, aut reddere licita, quæ jure naturæ, aut divino sunt illicita: neque firmantur contractus injusto metu, vi, vel dolo extorti, quia servari non possunt sine peccato juramentum exigentis. *Jura cit. Onnate n. 129. Schmaltzg. n. 91.*

14. 4. Juramentum, etsi non firmiter contractum, semper tamen servandum est, quoties sine peccato servari potest, non ex justitia, sed in reverentiam divini nominis; ut si metu mortis aliquid jurato promisisti latroni, vel usurario promisisti solvere usuras, teneris solvere, vel petere relaxationem juramenti à latrone, vel usurario, qui eam ex justitia

16. 16. Contractus juramento firmati habent omnes effectus civiles & naturales, quos habent alii contractus jurati nunquam invalidi; hinc paritur actionem in judicio, obligant ex justitia & Religione, ita ut relaxato juramento ab alio quam à creditore maneat obligatio justitiæ, quæ etiam ad hæredes transit. *Suar. Palao. Schmaltzgr. à n. 94.* quod verò juramentum firmet & validet contractum, non habet ex se, sed ex jure positivo, ex se tantum superaddit obligationem religionis.

17. QUÆR. IV. A quo juramentum hoc relaxari possit? Juramentum firmans contractum à solo eo, cui præstitum est relaxari potest, quia hic ex tali contractu habet jus quæsitum, quo invitum privari non potest, ideoque nequit illud relaxare Episcopus, imò nec Papa, nisi ex causa gravissima, & ob bonum publicum. *Su. l. 2. de jure c. 41. n. 2. Sanch. l. 3. mor. c. 21. n. 2. Haun. to. 5. t. 4. n. 894. Pirh. n. 154. 2.* Relaxatio juramenti non confirmantis contractum pro solo foro conscientiæ à Religiosis Mendicantibus obtineri potest, ut dicam *Casu 71. n. 5.* alias ab Episcopo jurantis peti debet, ut si usurario usuras, vel alteri per dolum, aut metum injustum aliquid jurato promisisti, & promissarius tibi obligationem juramenti remittere nolit, in conscientiam tutus es relaxatione tui Episcopi, si verò res deduci debeat ad forum externum, & Reus citari, debes relaxa-

laxationem petere ab Episcopo creditoris, quia Actor debet sequi forum Rei, nisi Reus se spontè subiciat Episcopo jurantis, vel extra suam Diæcesin contraxerit, tunc enim cognitio causæ spectabit ad Episcopum loci, in quo contractus celebratus est. *Suar. n. 10. Sanch. n. 35. Gonz. in c. 1. de jurej. n. 14. Pirh. n. 156. 3.* Judex sæcularis non quidem directè, sed indirectè poterit rela-

xare juramentum non confirmatoriū, illud remittendo nomine sui subditi id injustè renuentis, vel annullando omnem acceptationem rei juratò promissæ; si enim ipse promissarius juramentum in sui favorem factum remittere possit, & debeat, cur non ipso renuente ejus superior. *Haun. n. 905. Gonz. n. 12. Zoes. de jurej. n. 80. Pirh. n. 159.* Ex his per se clarè patet Resolutio Casus.

CASUS LI.

De Promissione.

DOnatus multa promittit, sed non implet, 1. Quia promissit semideliberatè, ex metu levi sed juratò, 2. Sub solà fidelitate. 3. Ad rem ex parte illicitam vel impossibilem, 4. Aut juravit non revocare testamentum, ibid. Quia promissarius non acceptavit, vel absens acceptationem non intimavit, aut ejus nomine accepavit alter. 5. Vel antequam promissio absenti intimaretur, est revocata. 6. Vel mortuus est promittens, aut promissarius. 7. Quia status est mutatus, & ipse indiget re promissâ, & promissarius eum graviter offendit. 8. Quia res promissa perit, vel fuit aliena. 9. Aut pluribus promissa, ibid. Resolutio constabit ex seqq.

QUÆR. I. Quid sit Promissio? &c.

1. Est deliberata, spontanea, & gratuita obligatio fidei erga alterum ad aliquid præstandum, exterius manifestata & ab altero acceptata: est communis; Dicitur 1. Deliberata, deliberatione sufficiente ad mortale peccatum, quia semiplena deliberatio non sufficit ad im-

ponendam sibi obligationem gravem, imò nec levem. *Molin. Sanch. Dicast. l. 2. r. 4. d. 1. n. 11.* Ratio est; quia homo semideliberatus non agit modo humano, sed ut semihomo. Dicitur 2. Spontanea, nam promissio fraude, vel metu injusto etiam levi extorta ab eo, qui fraudem, vel metum passus est, pro libitu rescindi potest, nisi sit juramento firmata. *S. Th. q. 86. a. 7. ad 3. Sylv. q. 66. a. 2.* Dicitur 3. Gratuita, ut distinguatur à contractibus onerosis. Dicitur 4. Obligatio non formaliter, sed causaliter, quatenus est signum practicum exercitè declarans voluntatem se obligandi, quo distinguitur à nudo proposito, quo quis significat intentionem aliquid faciendi absq; omni obligatione. Dicitur 5. Obligatio fidei, quo indicatur, quòd promissio nuda probabilius obliget ex sola fidelitate sub veniali. *S. Th. 2. 2. q. 88. a. 3. ad 1. Bann. Cajer. Sotus, Molin. Gorm. de just. n. 648. Dian. p. 2. t. 17. Joann. à S. Cruce, Joann. à S. Th. 1. 2. q. 88. d. 29. a. 9. Salmant. hic n. 82. Onnate n. 92. Dixi, promissio nuda;* nam si vestia-

P p 3 tur